

PIEKSÄMÄEN JÄRJESTÖYHTEISTYÖN KÄSIKIRJA

PIEKSÄMÄKI

Elämäsi asemapaikka

Sisällys

1. KÄSIKIRJA PÄHKINÄN KUORESSA	3
2. JÄRJESTÖJEN TEHTÄVÄ.....	4
Järjestöjen strategian tavoitteena on maakunnallisen strategian mukaan.....	5
Vapaaehtoistoimintaa Pieksämäen järjestöillä on esimerkiksi:	5
3. KAUPUNGIN VELVOITTEET JA TAVOITTEET	6
4. KUNTALAKI (410/2015), TERVEYDENHUOLTOLAKI JA LAKI YLEISISTÄ KIRJASTOISTA....	7
1 § Lain tarkoitus.....	7
22 § Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet	7
29 § Viestintä	7
Terveystieteiden lain 12§ (sekä tuleva sote-järjestämislaki 6§).....	8
Laki yleisistä kirjastoista (2 §, 6 § ja 11 §).....	8
5. PIEKSÄMÄEN KAUPUNKISTRATEGIA 2030 (KV 13.12.2021)	8
Strategiset päämäärät 2030	8
6. HYVINVOINTITYÖ PIEKSÄMÄELLÄ.....	9
Hyvinvoinnin painopistealueet: Vuosille 2022-25 (kv 06.06.2022 § 37)	9
Painopistealue 1. Lisäämme yhdessä tekemistä ja alueellista yhteistyötä vahvistaaksemme asukkaiden osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. 9	
Painopistealue 2. Investoimme kestäväään hyvinvointiin kehittäen asukkaiden hyvän elämän edellytyksiä Pieksämäellä.	9
Painopistealue 3. Vahvistamme ja kehitämme turvallisuuskulttuuria ehkäisemällä hyvinvointia vaarantavia riskitekijöitä.....	9
7. POIKKISEKTORINEN YHTEISTYÖ PIEKSÄMÄEN KAUPUNGISSA.....	9
Yhteiset tavoitteet:	10
Maakunnallisen järjestöstrategian arvot	10
Pieksämäkeläisten järjestöjen ja yhdistysten arvoja:	11
Yhteistyökäytännöt.....	11
8. AVUSTUKSET JA TUKI JÄRJESTÖILLE.....	12
Muut tuet järjestöille: Toimitilat, järjestöjen sote-muutostuki	12
9. KUMPPANUUSPÖYDÄT	13
10. JÄRJESTÖJEN JA KAUPUNGIN YHTEISET KEHITTÄMISTOIMET	13
Järjestöiltä saatuja kommentteja konkreettiseen yhteistyöhön:	14
11. ARVIOINTIMITTARIT – YHTEISTYÖN ARVIOINTI	15
Mittareita:	15
12. TIEDOTTAMINEN.....	15
13. YHTEYSTIEDOT	15

1. Käsikirja pähkinän kuoressa

- Käsikirjan tavoitteena on koota, avata ja jäsentää kaupungin ja järjestöjen välistä yhteistyötä sekä Pieksämäen kaupungin elinvoiman ja kuntalaisten osallisuuden lisääminen
- Yhteisten tavoitteiden kirjaaminen tuo näkyväksi kaiken sen hyvän, jota järjestöt tuovat osaltaan kaupunkilaisten hyvinvoinnin lisäämiseen ja edistämiseen

Etelä-Savon maakuntaan on laadittu osallisuusohjelma ja järjestöstrategia sekä perustettu 11.5. 2020 Järjestöjen neuvottelukunta.

Osallisuusohjelmassa on tavoitteena, että jokaiseen kuntaan luodaan kunta-järjestöyhteistyölle toimiva malli. Neuvottelukunnan työssä on puolestaan tavoitteena vaikuttaa siihen, että tässä toimintaympäristön muutoksessa maakunnat eivät jää ilman järjestöyhteistyötä ja järjestöjen toimintaedellytyksiä tukevaa resurssia. Pieksämäen kaupungin oma osallisuusohjelma on valmistunut vuoden vaihteessa 2023.

Pieksämäen kaupungin hyvinvointityöryhmässä on mukana järjestöjen edustus ja esiin tuli tarve laatia asiakirja myös paikallisesti kaupungin ja järjestöjen välisen yhteistyön näkyväksi tekemiseen. Tämä työ käynnistettiin syksyllä 2020 ja koolle kutsuttiin kaikki nk. kattojärjestöt: Paiste ry, Neuvokas toimintakeskus, Ps-liikunta, Pieksämäki-Seura ja Pieksämäkeläiset ry., 4H sekä kaupungin toimijoita. Alkujärjestelyjen jälkeen perustettiin vielä pienempi työryhmä hahmottamaan käsikirjan mallia ja laatimaan varsinainen käsikirja.

Käsikirjan tavoitteena on koota, avata ja jäsentää kaupungin ja järjestöjen välistä yhteistyötä sekä Pieksämäen kaupungin elinvoiman ja kuntalaisten osallisuuden lisääminen. Kattojärjestöt pyysivät jäsenjärjestöiltään tietoja yhteistyöstä kaupungin kanssa ja samalla pyydettiin myös tietoa järjestöjen arvoista ja kehittämisideoista. Palautteita saatiin runsaasti ja ne koottu osaksi käsikirjaa. Käsikirjassa esitellään yhteistyömuotoja, joita järjestökenttä tekee yhteistyössä kaupungin kanssa.

Yhteisten tavoitteiden kirjaaminen tuo näkyväksi kaiken sen hyvän, jota järjestöt tuovat osaltaan kaupunkilaisten hyvinvoinnin lisäämiseen ja edistämiseen. Samalla eri toimijat saavat tietoa missä asioissa voi kääntyä järjestöjen puoleen ja mitä kaupungin palveluita tukevia palveluita järjestöt tuottavat. Käsikirjan toivotaan tuovan myös paikallisesti vetovoimaa, pitovoimaa ja jopa lumovoimaa.

Toimivia järjestöjä Pieksämällä on n. 220 kpl ja Patentti- ja rekisterihallituksen mukaan Pieksämäellä on 447 järjestöä. Kattojärjestöt kattavat yhteensä 345 järjestöä (tilanne 25.3.2021). Kaikkien aktiivisten järjestöjen ääntä ei ole vielä saatu kuuluviin, joten olemmekin saaneet valmiiksi ensimmäisen version, jota päivitetään ja kehitetään myös jatkossa.

Kattojärjestöt ja Pieksämäen kaupunki

2. Järjestöjen tehtävä

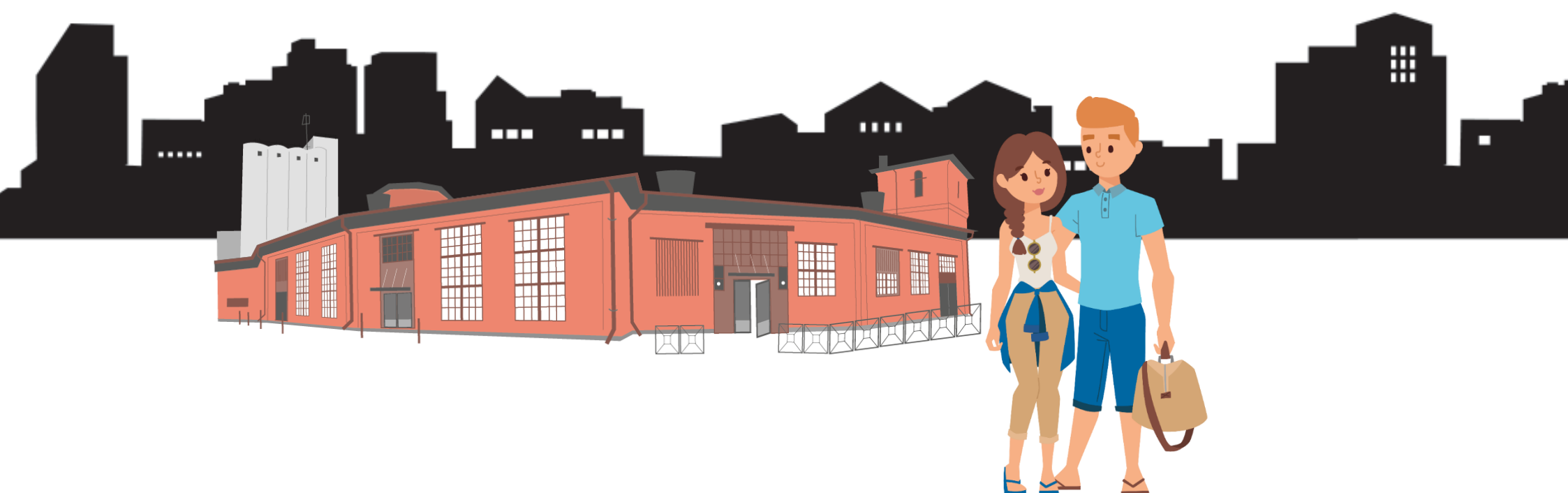
- Järjestöjen rooli ja tehtävä ovat
Pieksämäellä vapaaehtoista ja virallisia
palveluita tukevaa toimintaa
- Yhdistysaktiivit ovat oman järjestönsä
toimikentän asiantuntijoita

Järjestöjen rooli ja tehtävä ovat Pieksämäellä vapaaehtoista ja virallisia palveluita tukevaa toimintaa. Toiminta on tarkoitettu kaikille kuntalaisille ja toimii kuten työparina virallisille toimijoille. Virallisista palveluista tulisi ohjata enemmän järjestöjen tuottamiin toimintoihin, arvostaa järjestöjen erityisosaamista ja huomioida järjestöjen rooli kumppanina kaupungille. Järjestöjen toiminta voidaan luokitella kolmiportaisessa tuen mallissa universaaliksi tueksi. Tämä kolmiportainen tuki liittyy toimintaan lasten ja nuorten parissa.

Järjestöt toimivat laajasti erilaisilla tavoilla ja eri toimialueilla. Järjestöjen toiminnan määrittäminen on haasteellista. Järjestöjen toiminta vaihtelee vapaaehtoistoiminnasta sekä ennalta ehkäisevästä työstä korjaavaan sekä ammatilliseen asiantuntijaosaamiseen (Sandholm, 2020). Järjestöjen tehtävät vaihtelevat suuresti riippuen siitä toimiiko järjestö vapaaehtoisvoimin tai/ja ammatillisesti palkattujen työntekijöiden avulla. Jos järjestö saa avustusta, rahoittaja määrittelee minkälaista toimintaa avustuksella voi järjestää. Järjestöt tukevat kunnan palvelutoimintaa järjestämällä mm. edunvalvontaa, tukitoimia omille kohderyhmilleen (vertaistoiminta, liikunta, neuvonta ja ohjaus, asiantuntijatilaisuudet sekä kokemusasiantuntijuus) ja kehittämistoimintaa (esimerkiksi STEAn rahoittama toiminta).

Järjestöt ottavat mukaan toimintaansa ja huomioivat sekä arjessa että toiminnan suunnittelussa edustamansa ihmiset ja ryhmät inklusiivisesti (Niemi, 2019). Järjestöt ovat usein mukana suurissa valtakunnallisissa liitoissa, joista saa tukea myös paikalliseen toimintaan. Yhdistysaktiivit ovat oman järjestönsä toimikentän asiantuntijoita.

Järjestöt ja yhdistykset pystyvät olemaan ketteriä toimijoita. Niillä on mahdollisuus kokeilla erilaisia toimintatapoja, sillä niiden toimintaa ohjataan sisäisesti. Järjestöjen legitimizeetti voi olla aineetonta (nimi, maine tai brändi) tai aineellista (raha, tieto). Järjestöjen legitimizeettiä lisää matala kynnys toimintaan osallistumiselle, niiden arvopohjainen toiminta sekä toiminnan läheisyys kuntalaisiin (Grönberg, 2018 s. 54). Järjestöt tuottavat lisäksi jäsenilleen sisältörikasta toimintaa. Järjestöjen jäsenet ovat yleensä saman kunnan asukkaita ja asiakkaita. He tietävät, mitä kuntaan tarvitaan hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Järjestöjen strategian tavoitteena on maakunnallisen strategian mukaan

- yhdistysten toimintaedellytysten turvaaminen
- yhdistysten välisen yhteistyön lisääminen
- yhdistysten oman toiminnan kehittäminen
- yhteistyörakenteet

Pieksämäellä on yhteensä 447 rekisteröityä järjestöä, joista toimivia n. 220. Järjestöjen yhteystietopalustalla on mukana paikallisia järjestöjä.

Vapaaehtoistoimintaa Pieksämäen järjestöillä on esimerkiksi:

- ystävätoiminta, ulkoiluystävätoiminta ja maahanmuuttajien tukihenkilötoiminta, puhelinystävätoiminta
- matalan kynnyksen liikuntatoiminta sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- valikkoverkosto – seurakunnat ja järjestöt, koordinaatioryhmä vapaaehtoistyöhön
- ensiapu- tai pelastustoiminta
- asiointiapu
- järjestyksenvalvojatoiminta
- liikuntapaikkojen ylläpitotoimintaa yhteistyössä kaupungin kanssa
- taide- ja kulttuuritapahtumissa kulttuurikaveri, tapahtuma-avustajat
- vertaistuki eri muodoissaan
- äänilehden lukeminen
- talkooapua
- kotiseututyö ja -toiminta
- tapahtumien järjestäminen, konsertit, luennot
- koulutustoiminta
- virkistystoiminta
- ohjaus- ja neuvontatyö
- kuntoutuspalvelujen tarjoaminen
- koulutuksen/asennekasvatuksen tarjoaminen monipuolisesti eri asioista
- vammaisryhmäkohtaisia erityispalveluja (esim. kuulauto)
- oikeuksien/etujen valvontaa
- rikosuhripäivystyksen vapaaehtoinen tukihenkilötoiminta
- pienimuotoinen myyntityö ja lipaskerääjät

3. Kaupungin velvoitteet ja tavoitteet

- Seuraavaan osioon on nostettu kuntalaista, Pieksämäen kaupunkistrategiasta ja hyvinvointisuunnitelmasta ne kohdat, joita poikkisektorinen yhteistyö julkisen ja kolmannen sektorin välillä edistää

Suomessa kuntien toimintaa ohjaavat sekä valtiotasolta tulevat lait ja säädökset, että kunnan sisällä päätettävät strategiat ja suunnitelmat.

Seuraavaan osioon on nostettu kuntalaista, Pieksämäen kaupunkistrategiasta ja hyvinvointisuunnitelmasta ne kohdat, joita poikkisektorinen yhteistyö julkisen ja kolmannen sektorin välillä edistää.

Pieksämäen kaupungin järjestöyhteistyötä kuvaa sekä lakisääteiset järjestötoiminnan muodot kuten vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminta ja nuorisovaltuusto Piston toiminta. Tämän lisäksi järjestöjen edustajia on mukana epävirallisessa Kattojärjestöjen foorumissa.

Kuntalaki määrittää kuntalaiselle kuuluvia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Kuntalaisen osallistumiseen vaikuttaa sekä kuntalaisen oma kiinnostus, että osallistumiseen mahdollistavat kanavat (Ala-Huhtala, 2018). Pieksämäen kaupungissa on erilaisia osallistamiskanavia, mm. verkkosivujen tiedotus, hallintosäännössä määritellyt (§14) kumppanuuspöydät ja järjestöt ovat pysyvästi mukana kaupungin hyvinvointityöryhmässä.

Kaupungin tehtäviä ovat mm.:

- tiedottaminen ja neuvonta
- taloudellinen tuki
- osallisuuden tukeminen
- järjestöyhteistyöhenkilön nimeäminen

4. Kuntalaki (410/2015), Terveydenhuoltolaki ja Laki yleisistä kirjastoista

1 § Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on luoda edellytykset kunnan asukkaiden itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiselle kunnan toiminnassa. Lain tarkoituksena on myös edistää kunnan toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyyttä. Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

22 § Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

29 § Viestintä

Kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan tulee antaa riittävästi tietoja kunnan järjestämisestä palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa.

Kunnan on huolehdittava, että toimielinten käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta annetaan esityslistan valmistuttua yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeellisia tietoja yleisessä tietoverkossa. Kunnan on verkkoviestinnässään huolehdittava, että salassa pidettäviä tietoja ei viedä yleiseen tietoverkkoon ja että yksityisyyden suoja henkilötietojen käsittelyssä toteutuu. Viestinnässä on käytettävä selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otettava huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet.

Terveydenhuoltolaki 12§ (sekä tuleva sote-järjestämislaki 6§)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä kunnan on tehtävä yhteistyötä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa sekä edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia.

Laki yleisistä kirjastoista (2 §, 6 § ja 11 §)

Kirjastojen tehtävä on muun muassa tukea monimuotoista yhteiskuntaa, demokratiakehitystä sekä yksilöiden ja yhteisöjen osallisuutta (Hytinen, 2017). Vuoden 2023 alusta alkaneen Sote-uudistuksen myötä hyvinvointityö jakautuu sekä kunnille että hyvinvointialueille. Kunnan ja hyvinvointialueen on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyössä ja tuettava toisiaan asiantuntemuksellaan. Onnistunut hyte -työ vaatii useamman kuin vain yhden tahon tai toimialan panosta. Yhteistyötä tarvitaan kunnan omien toimialojen välille, kunnan ja hyvinvointialueen välille sekä alueella toimivien yksityisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden ja järjestöjen kanssa. Onnistunut hyte-työ vaatii useamman kuin vain yhden tahon tai toimialan panosta. Tarve toimiviin monialaisen yhteistyön rakenteisiin kasvaa.

5. Pieksämäen kaupunkistrategia 2030 (Kv 13.12.2021)

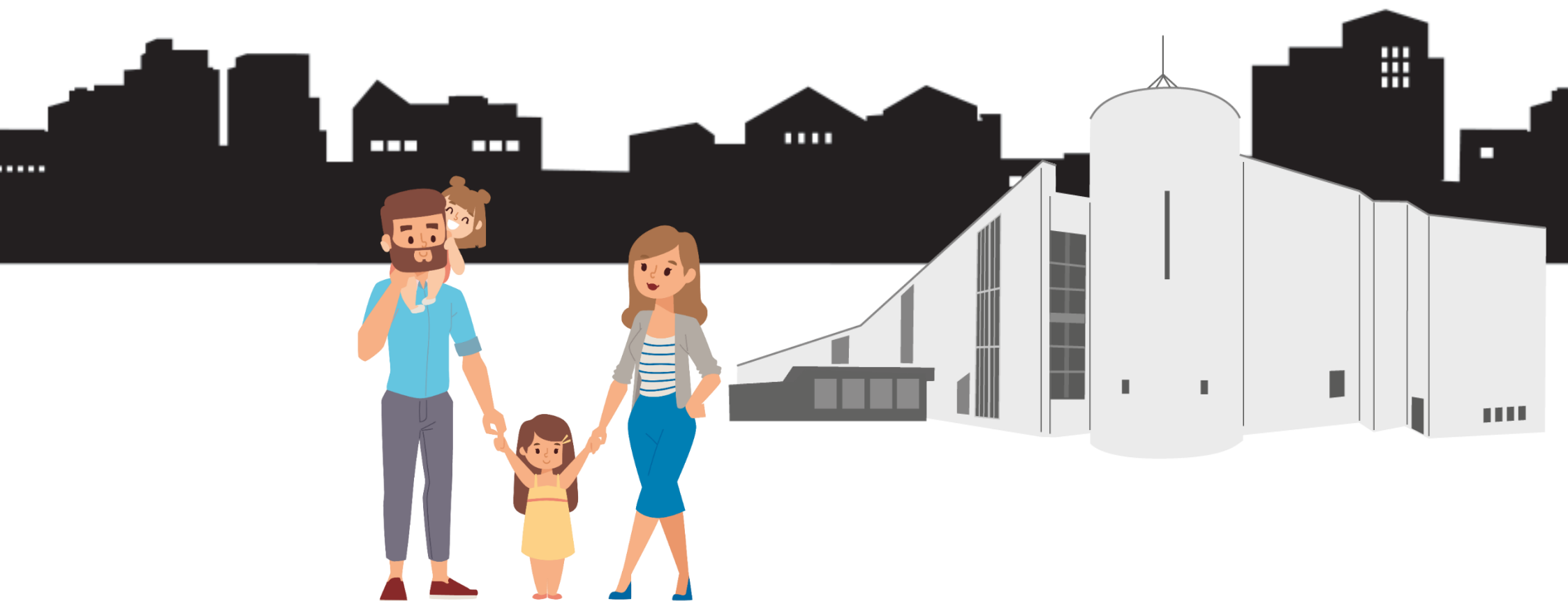
VISIO 2030 –Elämäsi asemapaikka

Meillä arki sujahtaa turvallisesti raiteilleen ja kaupunki pysyy liikkeellä. Meitä pieksämäkeläisiä on moneen junaan, hyppää mukaan!

Strategia työssä määriteltiin Pieksämäen strategiset päämäärät vuoteen 2030 ja niiden alle valtuustokautta koskevat tavoitteet vuoteen 2025.

Strategiset päämäärät 2030

1. Turvaamme kestäväällä kuntataloudella edellytykset pito- ja vetovoiman lisäämiseen
2. Tarjoamme toimivat palvelut keskustassa ja kylillä sekä teemme yhteistyötä kumppanien kanssa
3. Kehitämme viihtyisiä ja toimivia asuinympäristöjä koko maaseutukaupungin alueella
4. vahvistamme asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta

6. Hyvinvointityö Pieksämäellä

- Järjestöjen kokemusasiantuntijuutta sekä päätösten ja suunnitelmien ennakkoarviointia on mahdollista hyödyntää hyvinvointi- ja terveystyössä

Pieksämäellä on toiminut Hyvinvointityöryhmä vuodesta 2007 alkaen.

Työryhmässä on edustettuna kolmas sektori ja kaupungin eri toimialojen edustus ja kaupunginhallituksen edustaja.

Järjestöjen kokemusasiantuntijuutta sekä päätösten ja suunnitelmien ennakkoarviointia on mahdollista hyödyntää hyvinvointi- ja terveystyössä. Järjestöt tekevät hyvinvoinnin saralla kattavasti ennaltaehkäisevää työtä tarjoamalla matalan kynnyksen palveluja kuntalaisille. Palvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Pieksämäen hyvinvointisuunnitelman painopisteet painottavat hyvinvointisuunnitelmassa ennaltaehkäisyä.

Vinkkivarikko on matalan kynnyksen ohjauksen ja neuvonnan paikka, joka kokoontuu Veturitorilla kerran viikossa torstaisin. Vinkkivarikon toimintaa toteuttaa kaupunki ja järjestöt yhteistyössä. Varikolla tuetaan kuntalaisten hyvinvointia ja toimintakykyä.

Hyvinvoinnin painopistealueet: Vuosille 2022-25 (kv 06.06.2022 § 37)

Painopistealue 1. Lisäämme yhdessä tekemistä ja alueellista yhteistyötä vahvistaaksemme asukkaiden osallisuutta ja yhdenvertaisuutta.

Painopistealue 2. Investoimme kestäväan hyvinvointiin kehittämällä asukkaiden hyvän elämän edellytyksiä Pieksämäellä.

Painopistealue 3. Vahvistamme ja kehitämme turvallisuuskulttuuria ehkäisemällä hyvinvointia vaarantavia riskitekijöitä.

7. Poikkisektorinen yhteistyö Pieksämäen kaupungissa

Pieksämäki on palkittu ja mainittu eri yhteyksissä hyvän poikkisektorisen yhteistyön toimijana:

- Suomen liikkuvin kunta, kolmen parhaan joukossa (2018)
- Urheilujärjestöt SVUL: Eletään ajassa – palkinto 2019
- THL: Kulttuurihyvinvointia edistävin kunta (2020)
- Etelä-Savon maakuntaliitto: Etelä-Savon parhaita (2020)
- Laatu terveystyökeskus –palkinto (2020)

Monialaisia poikkisektorisia työryhmiä Pieksämäellä ovat mm. kumppanuuspöydät ja tulevaisuusfoorumit, lasten- ja nuorten hyvinvointityöryhmä, ehkäisevän päihdetyön ryhmä Viisari, väkivaltatyöryhmä ja kriisiryhmä.

Yhteistyökäytännöt Pieksämäellä ovat jo osin vakiintuneita ja osin uusia käytänteitä. Ohessa muutama esimerkki jo vakiintuneista kaupungin toimialojen keskinäisestä yhteistyöstä.

Sivistyspalvelut tekevät yhteistyötä

- **Eloisan** kanssa esim. luentoyhteistyö, elintapaohjaus, lainattavat liikunta- ja terveysvälineet
- elinkeinotoimen ja matkailun kanssa markkinointiyhteistyötä, tapahtumat, tilojen vuokraus
- teknisen toimen kanssa taidekatuyhteistyö
- opetustoimen ja nuorisopalveluiden kanssa tilayhteistyö, tapahtumat ja esitykset, lukukoordinaattorin palvelut
-

Yhteiset tavoitteet:

Julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyön mahdollistaa toimijoiden tavoite ihmisten hyvinvoinnista. Hyvinvointivastuu ja hyvinvointipalvelut ovat osa kummankin sektorin toimintaa, näin yhteistyölle löytyy yhteinen perusta. Arvokartoituksessa selvisi, että sekä järjestöjen että kaupungin arvot niveltyvät toisiinsa.

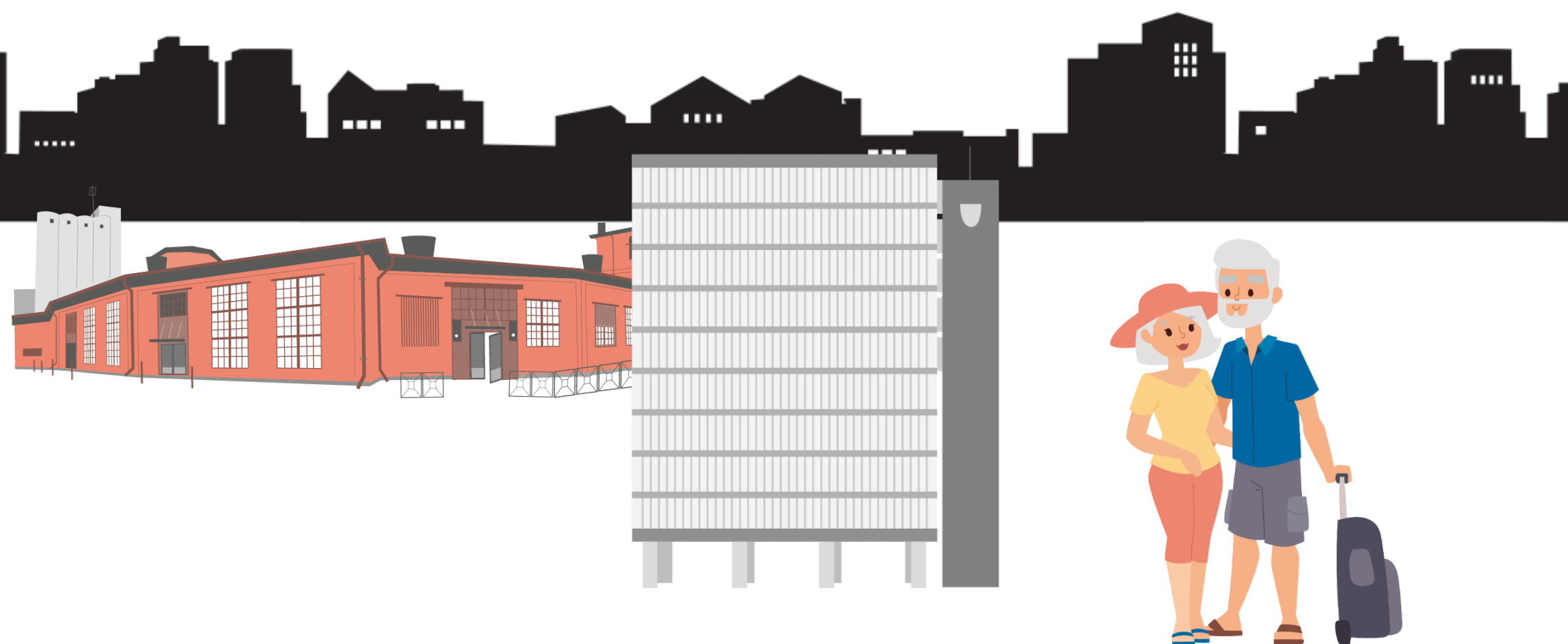
Yhteiset arvot ja tavoitteet hyvinvointiin liittyen ovat hyvä pohja yhteistyön kehittämiseksi tulevaisuudessa. Pieksämäellä sektoreita yhdistää tavoitteet seuraaviin teemoihin liittyen:

- kuntalaisten osallisuuden lisääminen
- hyvinvointivastuu
- hyvinvointipalvelut
- avoimuus
- syrjäytymisen ennaltaehkäisy

Maakunnallisen järjestöstrategian arvot

(strategiassa määritelty hieman toisella tavalla, kerätty toimintaedellytyksistä):

- uudistuminen
- tulevaisuuteen suuntaaminen
- elinvoimaisuus
- läpinäkyvyys
- vapaaehtoisuus,
- kohtaaminen
- empatia
- vaikuttaminen

Pieksämäkeläisten järjestöjen ja yhdistysten arvoja:

- avoin ilmapiiri, avoimuus
- myönteinen asenne
- yhteistyön resursointi
- säännöllinen, vastavuoroinen ja sujuva viestintä
- vertais(esimerkkien) hyödyntäminen
- vastinparityöskentely – esim. Vinkkivarikon toiminnan perustana
- inhimillisuus, oikeudenmukaisuus, suvaitsevaisuus, tasavertaisuus
- osallisuus ja toisen tukeminen
- luotettavuus, tavoitteellisuus, yhteisöllisyys, saavutettavuus

Yhteistyökäytännöt

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Liikuntatoimi: järjestöt

Kulttuuripalvelut: yhdistykset kulttuuritapahtumien tuottajina, kotiseutuarkiston ylläpitäjänä, paikallisen muistin ylläpitäjänä matalalla kynnyksellä, osallistava budjetointi kylätoiminnalle, yhteinen hanketoiminta, taidenäyttelytoiminta, Seutuopiston luentoyhteistyö, kyläteatterit ja kuorot

Eloisa HVA: Vinkkivarikon koordinaatiovastuu, terveysjärjestöt tiedottavat, ohjaavat ja neuvovat kuntalaisia yhdessä terveydenhuollon ammattilaisten kanssa

Tekninen toimi: kevyenliikenteenväylät omaehtoisena liikuntapaikkana, puistot virkistyspaikkoina

Työllisyyspalvelut: Työtoiminta, työllisyyttä edistävä toiminta

Opetustoimi ja nuorisopalvelut: Lasten ja nuorten Pieksämäki työryhmä, yhteistyö alan järjestöjen kanssa, yhteistyö seurakunnan ja 4H:n sekä kyläyhdistysten kanssa, kumppanuuspöydät, palveluiden kumppanuuspöydät, nuorten työpajatoiminta

Kotouttamistoiminta: SPR, vapaaehtoiset, kuntalaiset, kotouttamisohjelman mukaisesti

Vammaisneuvosto: Hyvinvointimessut ja esteettömyystyöryhmä

Järjestöjen järjestämät vaalipaneelit

Omaishoitajat mukana sekä Paisteen että Neuvokkaan toiminnassa

Kaupungin ja yksittäisen järjestön välinen yhteistyö (esim. Pieksämäen Omaishoitajat ry, Pieksämäen kaupungin omaishoito ja Pieksämäen seurakunta: vuosittain yhteinen virkistyspäivä omaishoitajille.)

Asiantuntija yhteistyö puolin ja toisin.

Yhteiset tapahtumat sairauskohtaisilla teemaviikoilla eri yhdistysten järjestämänä (esim. Aivoviikko ja Muistiviikko). Tätä voisi kehittää edelleen.

8. Avustukset ja tuki järjestöille

- Kaupungin eri toimialueet jakavat avustuksia pääsääntöisesti kerran vuodessa lautakuntien linjaamiin tarkoituksiin ja lautakuntien tai hallituksen päätöksellä. Haku on sähköinen, vuoden alussa tammikuussa

Kaupungin eri toimialueet jakavat avustuksia pääsääntöisesti kerran vuodessa lautakuntien ja kaupungin hallituksen linjaamiin tarkoituksiin ja lautakuntien tai hallituksen päätöksellä. Haku on sähköinen, vuoden alussa tammikuussa. Avustukset maksetaan takautuvasti toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

Sähköinen avustuspohja <https://pieksamaki-toiminta-avustus.metaform.fi/>

1. Liikuntatoimen avustukset: liikuntatoimi jakaa sekä järjestöavustuksia toiminta-avustuksina, että liikuntapaikka-avustuksina ja liikunta-aktivointiavustuksina
2. Kulttuuritoimen avustukset: eri järjestöille ja taiteilijoille ja taiteilijaryhmille kulttuuritapahtumiin tai kulttuuritoimintaan. Pieksämäkeläiset ry saa suurimman yksittäisen avustussumman ja tämä on osa osallistavaa budjetointia
3. Nuorisotoimen avustukset: Nuorten toiminta-avustukset aktiivisuutta ja toiminnallisuutta tukevaan toimintaan eri järjestöille ja yhdistyksille
4. Kaupunginhallituksen myöntämät avustukset sote-yhdistyksille terveyttä edistävään toimintaan sekä toiminta-avustukset yhdistyksille ja yhteisöille, joiden kotipaikka ja toiminta ovat Pieksämäellä tai joiden säännöllinen toiminta sijoittuu Pieksämäelle
5. Osallistava budjetointi: Osallistuva budjetointi tarkoittaa talouden ja demokratian yhdistämistä. Aukkaat otetaan siinä mukaan pohtimaan ja myös päättämään siitä, mihin taloudelliset resurssit käytetään. Osallistuva budjetointi on toimintatapa, jossa esimerkiksi asukkaat päättävät tietyn kaupunginvaltuustossa määritellyn rahasumman käytöstä. Osallistuva budjetointi perustuu kuntalakiin (kuntalaki 2014/410 luku 5 22§)

Muut tuet järjestöille: Toimitilat, järjestöjen sote-muutostuki

Käytössä olevia tiloja:

Järjestötalo, Jäppilätalo, Virtasalmen kunnanvirasto

Kirjaston maksuttomat tilat: Jäppilän-, Poleenin- ja Virtasalmen kirjastoissa ja kirjastoautossa.

Kaupunki tarjoaa edullisesti tai maksutta järjestöjen käyttöön tiloja lähinnä yhteisiin kokoontumisiin ja kokouksiin.

Poleenin salin vuokraamisen (järjestöhinta) tai suorassa yhteistyössä voi olla kulttuuritoimi tai Seutuopisto, jolloin vuokra on pienempi tai kaupungin toimija yhteistyökumppanina maksaa tilavuokran ja yhdistys esim. luennoitsijan/esiintyjän palkkion. Mukana myös tekninen tuki ja striimauspalvelu.

9. Kumppanuuspöydät

- Pieksämäen kaupunki on ensimmäisenä kuntana Suomessa sitoutunut kumppanuuspöytiin Hallintosäännössään (§14, vaikuttamistoimielimet)

Pieksämäen kaupunki on ensimmäisenä kuntana Suomessa sitoutunut kumppanuuspöytiin Hallintosäännössään (§14, vaikuttamistoimielimet).

Kuntalaisia osallistavan toimintamuodon tavoitteena on tarjota kuntalaisille vaikuttamiskanava kunnallisiin asioihin. Kumppanuuspöytä ei ole päättävä, vaan valmisteleva ja tiedottava foorumi. Kumppanuuspöydät kokoontuvat Virtasalmella, Jäppilässä ja Naarajärvellä ja **kaupungin keskustassa**. Lisäksi kokoontuu palvelujen ja kolmannen sektorin kumppanuuspöytä.

Kuntavaalien tai kuntastrategian laadinnan yms. aikaan kokoontuu myös Tulevaisuusfoorumit.

Varsinaisia keskusta-alueen kaupunkiosayhdistyksiä ei Pieksämäellä vielä ole, vaan Pieksämäkeläiset ry kattaa koko alueen.

10. Järjestöjen ja kaupungin yhteiset kehittämistoimet

- Järjestöyhteistyön vuosikello - vuosikello järjestöjen ja kunnan yhteistyönä yhteisessä työpajassa koskien nimenomaan Pieksämäkeä

- Järjestöt laativat tahollaan kehittämissuunnitelmia/vuosisuunnitelmia omien valtakunnallisten järjestöjen painotusten ja paikallisten suunnitelmien pohjalta
- Järjestöt voisivat tehdä enemmän yhteistyötä ja suunnitella kaupunkia kehittäviä toimintoja yhdessä
- Kuntakohtaiset järjestöfoorumi-illat järjestöjen maakunnallisen Neuvottelukunnan avulla, sovitaan vuosittainen ajankohta vuosikelloon
- Järjestöjen yhteistyön kehittämistoimien foorumi

- Järjestöjen ja kaupungin yhteistoimien kehittämisfoorumi
- Paisteella tulevaisuudessa järjestöiltä kerran vuodessa, vuosikello, tapahtumakalenteri ja koulutusyhteistyö
- Kattojärjestöjen kokoontumiset, säännöllinen kokousaika 3 kertaa vuodessa
- Järjestöyhteistyön vuosikello - vuosikello järjestöjen ja kunnan yhteistyönä yhteisessä työpajassa koskien nimenomaan Pieksämäkeä
- Yhteystietoalustan hyödyntäminen jatkossa, Yhteystieto- ja palvelualusta: <https://yhes.esavo.fi>
- Esteettömyystyöryhmä: Esteettömyyskartoitus, kaupungin edustaja osallistuu avustetun toiminnan yhteistyöpalaveriin (kehittämistoimintaan) esim. Etelä-Savon Omaisoiva
- Pitää turvata, että myös jatkossa kaupungin edustajan työnkuvaan kuuluu ja työaika riittää järjestöjen kanssa tehtävään kehittämistoimintaan (aikaisemmin hyvinvointikoordinaattori). Luottamushenkilöiden kanssa tehtävä yhteistyö (lautakunnat, valtuusto, hallitus) esim. toiminnan esittelyä
- Virallisista palveluista tulisi ohjata enemmän järjestöjen tuottamiin toimintoihin, arvostaa järjestöjen erityisosaamista ja huomioida järjestöjen rooli kumppanina kaupungille. Huomioidaan, että järjestöillä on oman alansa erityisasiantuntijuus ja kohderyhmien tuntemus sekä mahdollisuudet osallisuuden edistämässä ja palveluiden tuottamisessa kansalaislähtöisesti.

Järjestöiltä saatuja kommentteja konkreettiseen yhteistyöhön:

Muistisairauteen sairastuneiden ja heidän läheistensä ensitietopäivät yhteistyössä kaupungin kanssa olisi hyvä, jos olisi mahdollisuus järjestää -> ensitietopäivien järjestäminen kuuluu kaupungin päävastuulla järjestettäväksi, mutta muistiyhdistys voi olla järjestämisessä mukana. Nyt ollut monen vuoden tauko, ettei ensitietopäiviä ole ollut lainkaan.

Kehittämisehdotuksena myös, että järjestöjä voisi kutsua asiantuntijoina mukaan, kun suunnitellaan erilaisia palveluja -> ko. järjestö asiantuntijana mukaan kohderyhmän palvelun suunnitteluun.

Vinkkivarikossa toteutuu yhteistyö sekä kaupungin että muiden järjestöjen kanssa, se on hyvä malli ja kannattaa jatkaa jatkossa, kun se on nykyisessä paremmassa sijainnissa.

Hyvinvointimessut hyvä tapahtuma, jossa järjestöt pääsevät esille.

Neuvokkaan organisoimat hyvinvointiluennot ja ryhmät mahdollistavat järjestöjen asiantuntemuksen asukkaiden hyväksi esim. auringolta suojautuminen ja ihomuutokset. Tukevat myös osallisuutta (ryhmätoiminta ja koulutukset).

11. Arviointimittarit – yhteistyön arviointi

Raportoidaan hyvinvointiraportin yhteydessä valtuustokausittain toiminnan kuvaus

Mittareita:

- talkootyön määrät, arvio tunti- ja henkilömäärästä
- järjestöjen jäsenmäärät
- järjestöjen tapahtumamäärät
- yhteiset tapahtumat kaupungin toimijoiden kanssa
- kaupungin toimijoiden järjestötyöhön käyttämä aika, apu, tilat, tapahtumat
- kunnallinen avustussumma euroina ja %-kaupungin talousarviosta
- kuntalaiskysely järjestötoiminnasta valtuustokausittain
- kysely järjestöille yhteistyöstä

12. Tiedottaminen

- Järjestöt tiedottavat tapahtumistaan sosiaalisessa mediassa, paikallislehden järjestöpalastalla, tapahtumakalenterissa
- Toivotaan järjestökentän paikallislehden teemanumeroa vuosittain, jossa mukana toimintalinjaukset, mitä on menossa järjestö- ja yhdistyskentällä
- Kaupunki tiedottaa verkkosivuillaan, sosiaalisessa mediassa ja paikallislehdessä
- Yhes-yhteystieto- ja palvelualusta yhdistysten toimijoiden ja kaupungin työntekijöiden hyödynnettävänä asiakasohjauksessa ja neuvonnassa (yhes.esavo.fi)
- Kirjastojen roolia tiedottamisessa lisätään sekä kirjastot paikkana paperitiedotteiden kokoamisesta
- Vinkkivarikko tiedottaa ja jakaa esitteitä

13. Yhteystiedot

Järjestöjen sähköisen yhteystietoalustan aktiivinen hyödyntäminen <https://yhes.esavo.fi/>

Kehittämispäällikkö Eveliina Pekkanen (maakuntaliitto): eveliina.pekkanen@esavo.fi

Pieksämäen kaupunki: www.pieksamaki.fi

PIEKSÄMÄKI

Elämäsi asemapaikka